

Sfeerkaarten

Sfeerkaarten is een werkvorm om de beleving, gevoelens en ervaringen van mensen op een prettige manier op tafel te krijgen. De trigger hiervoor zijn ansichtkaarten met aansprekende afbeeldingen of foto's. Deelnemers kiezen een kaart uit die zij typerend vinden voor een bepaalde situatie en lichten hun keuze toe.

Wanneer kun je het gebruiken?

Je kunt sfeerkaarten gebruiken om op een heel persoonlijke manier contact te maken met mensen. De werkvorm is ook geschikt om mensen te stimuleren hun gevoelens te uiten wanneer dat minder gebruikelijk is in de groep. Met een vrolijke of grappige kaart als hulpmiddel blijkt het makkelijker te zijn om emoties of overtuigingen met anderen te delen. De ervaring leert dat sfeerkaarten bijdragen aan een losse, vrolijke sfeer waarin mensen durven om iets meer van zichzelf te laten zien. Voorbeelden van situaties waarin je sfeerkaarten kunt gebruiken:

Verwachtingen en beoogde opbrengst expliciteren

Bij de start van een bijeenkomst, overleg of leertraject wil je graag weten wat de deelnemers verwachten van de activiteit. Om die verwachtingen scherp te krijgen kun je gebruik maken van sfeerkaarten. Vraag de deelnemers bijvoorbeeld om een kaart te kiezen die uitdrukt welke opbrengst ze willen realiseren met de activiteit; wanneer ze tevreden zijn. Zo wordt voor alle aanwezigen helder waar iedereen op koerst. Als begeleider heb je richtpunten voor het vormgeven van de bijeenkomst.

Kennis maken

Wanneer het belangrijk is dat mensen elkaar beter leren kennen kun je ze vragen een sfeerkaart te kiezen die uitdrukking geeft aan hoe zij in hun werk staan. Je kunt ook vragen om een kaart te kiezen die typerend is voor een thema in hun werk waar ze zich persoonlijk sterk betrokken bij voelen. Zeker weten dat er dan meer boven tafel komt dan alleen naam, afdeling en functie van de deelnemers!

(Tussentijds) evalueren

Sfeerkaarten zijn heel geschikt om tussentijds of aan het eind van een project of leertraject met de groep te evalueren. Hoe kijkt men terug op de samenwerking? Of op de sfeer in het team? Of op het bereikte resultaat? Eventueel kun je meerdere momenten prikken tijdens het proces waarop je kaarten laat kiezen. Deze kaarten zijn dan leidraad voor de evalueatie.

Hoe werkt het?

Benodigheden

- Sfeerkaarten. Denk aan eigen foto's of ontvangen ansichtkaarten. Je kunt ook kaarten kopen of de gratis kaarten meenemen die je in veel café's ziet hangen.
- Grote tafel om de sfeerkaarten op neer te leggen. Zorg voor voldoende ruimte om de tafel, zodat iedereen de kaarten rustig kan bekijken.

Stap 1: Sfeerkaarten uitstallen

Leg de kaarten neer op de tafel. Om de mensen voldoende keuze te bieden, moet je ongeveer twee keer zoveel kaarten neerleggen als er deelnemers zijn.

Stap 2: Deelnemers uitnodigen

Vraag de deelnemers om om de tafel te gaan staan.

Stap 3: Opdracht geven

Geef de opdracht: "kies een kaart uit die je typerend vindt voor...". Vraag de deelnemers om niet meer dan één kaart te kiezen. Soms willen mensen dezelfde kaart gebruiken; dat mag. Laat ze dan in het rondje de kaart aan elkaar doorgeven. Kies zelf ook een kaart uit.

Stap 4: Gekozen sfeerkaarten laten toelichten

Vraag de deelnemers om te gaan zitten. Begin zelf met het toelichten van jouw kaart; zo zet je de toon voor de rest. Wees open en persoonlijk; dat stimuleert de anderen om ook te zeggen wat zij zelf voelen, denken, ergens van vinden.

Stap 5: Opbrengst vasthouden

Eventueel kun je tijdens de toelichting belangrijke punten noteren op een flap. Bijvoorbeeld in de vorm van een mindmap.

Suggestie: je kunt sfeerkaarten ook gebruiken om op een actieve manier een bijeenkomst te starten met een relatief grote groep (20 tot zelfs 50 / 60 personen). Vergroot een beperkt aantal pakkende sfeerkaarten tot posterformaat. Hang ze van tevoren op in de zaal. Begin de bijeenkomst en nodig de aanwezigen uit om bij een poster te gaan staan, die hun gevoel weerspiegelt over het thema van de bijeenkomst. Stimuleer de mensen om in gesprek te gaan met anderen die voor hetzelfde beeld gekozen hebben. Laat plenair twee of drie mensen toelichten waarom ze die poster gekozen hebben. Het leuke van zo'n start is dat er meteen beweging is; mensen kunnen niet rustig blijven zitten. Bovendien doorbreek je bestaande subgroepjes.

Wat levert het op?

Meer persoonlijke uitspraken van mensen over wat zij belangrijk vinden, persoonlijke normen en waarden, gevoelens. Lastig bespreekbare zaken komen met behulp van sfeerkaarten makkelijker op tafel. Een beeld zegt immers meer dan 1000 woorden!

Waar vind ik meer informatie?

Dirkse-Hulscher, S. & A. Papas-Talen. (1999). Kennisactiverende werkvormen. The Learning Toolkit, deel 1. Elsevier bedrijfsinformatie bv.